

ISSN 1426-4617
Egzemplarz bezpłatny

MIESIĘCZNIK
INFORMACYJNO-OGŁOSZENIOWY
GMINY KŁAJ

WRZESIEŃ 2009

SAMODZIELNOŚĆ

BRZĘZIE-DĄBROWA-GRODKOWICE-GRUSZKI-KŁAJ-ŁĘŻKOWICE-ŁYSOKANIE-SZARÓW-TARGOWISKO

str. 8 _____ 60 lat Targowianki
Odnowiony Pomnik Pamięci
w Szarowie

str. 3 _____ Olimpijska rywalizacja kolarzy
z całej Polski

str. 10 _____ Niezwykłymi szlakami Doliny Choczołowskiej

str. 14 _____ Turniej jakiego w Kłaju jeszcze nie było

– Mieszkańcy Dąbrowy i Szarowa złożyli najwyższą ofiarę dla ojczyzny. Dziś od nas ojczyzna nie wymaga takich poświęceń, ale tu i teraz nasza obecność świadczy o naszym patriotyzmie. Narody, które tracą pamięć tracą swoją tożsamość. Żyjemy w wielkiej rodzinie krajów europejskich. Mamy dobre sojusze, ale nie zapominajmy, jakie jest ich źródło. Wy najmłodszy, bohaterowie i synowie tej ziemi uczestnicząc w dzisiejszych wydarzeniach zapamiętajcie, że największą tragedią ludzkości są wojny. Oby nigdy więcej takie wydarzenia, jakie miały miejsce 70 lat temu nie powtórzyły się – powiedział wójt Jan Majerz podczas wystąpienia.

Uroczystość rozpoczęła msza święta w intencji ofiar II Wojny Światowej. Następnie uczestnicy obchodów przeszli pod Pomnik Pamięci, gdzie proboszcz Adam Kozłowski w asyście ks. Andrzeja Grodeckiego poświęcił odnowiony obelisk. W wydarzeniu udział wzięli: gospodarze gminy, kombatanzi, sołtysi, radni, księża, strażacy, dzieci i młodzież oraz mieszkańcy gminy. – Na tym kawałku szarowskiej ziemi, właśnie w tym miejscu polara się krew naszych rodaków. Trzeba nam jeszcze raz sięgnąć do mądrości płynącej ze słów: *to, co otrzymujesz – wyrzyj na skale, a co dajesz – na pisaku*. Niech każdy weźmie odpowiedzialność za tę ziemię. A jednocześnie niech nikt nie krzyczy w świetle jupiterów, reflektorów co oddaje ojczyźnie. Historia potrafi odróżnić bohaterów, od tych którzy za takich chcieliby się uznawać – mówił ks. proboszcz Adam Kozłowski.

O kontekście historycznym budowy Pomnika Pamięci, na podstawie zebranych przez siebie unikatowych materiałów i wywiadów ze świadkami wydarzeń, mówiła Dorota Chudecka. Gruntowne odnowienie i konserwacja monumentu były możliwe dzięki zaangażowaniu Rady Sołeckiej Szarowa i środkom zebranych podczas ubiegłorocznych

Poświęcenie odnowionego
Pomnika Pamięci w Szarowie

Uroczystość w 70 rocznicę wybuchu II Wojny Światowej

Dni Szarowa oraz przekazaniem przez Radę Sołecką Dąbrowy w imieniu mieszkańców sołectwa a także Urząd Gminy Klaj. Prace, jak podkreślają zleceńodawcy, z olbrzymim zaangażowaniem i sercem wykonała wraz ze swoim zespołem konserwator zabytków Marta Piotrowska. Patriotyczna uroczystość została powiązana z inauguracją nowego roku szkolnego. Dyrektor szarowskiego ZSO Wojciech Smoter szczególnie serdecznie przywitał tych najmłodszych, przeżywających swój debiut w szkole oraz towarzyszących im rodziców. Ze specjalnym programem artystycznym wystąpiła młodzież zespołu szkół. Obchody w 70 rocznicę wybuchu II Wojny Światowej zakończono zapaleniem znicza pamięci i złożeniem kwiatów.

Organizatorzy uroczystości to Rada Sołecka Szarowa oraz Urząd Gminy Klaj.

Jak doszło do budowy Pomnika?

Dorota Chudecka

W maju 1943 roku, wczesnym rankiem, wielu młodych ludzi, którzy mieli swoje marzenia, zostało zwabionych, złapanych i przewiezionych do aresztu Gestapo na ulicy Montelupich w Krakowie, a później do obozu w Oświęcimiu. Ponad dwudziestu młodych ludzi przygotowywało się do akcji dywersyjnej – do dziś nie ma pewności, do jakiej. Wiadomo, że wszystko zepsuł zdrajca. Z aresztu wypuszczono tylko najmłodszego Sylwestra Rajczyka, który miał wtedy 15 lat. Nie chciał wspominać tych strasznych czasów. Żyje do dziś w Gdyni. Pozdrawia wszystkich i jest bardzo dumny, że nadal myślimy o naszych wiejskich bohaterach.

Pomnik był wznoszony przez Pana Stracha, mieszkańca z naszych okolic. Fundusze na jego budowę tak, jak i tym razem płynęły z dobrych rąk mieszkańców. Wówczas była to nie mała kwota na rodzinę, bo 50 zł. Wtedy żyło jeszcze wielu z tych, którzy osobiście doświadczali okropieństw wojny tacy jak: Pan Michał Gracz, Państwo Jadwiga i Teofil Filipowscy – i to oni niesli urnę z prochami naszych mieszkańców przywiezionymi z obozu w Oświęcimiu. Umieszczono ją właśnie tu gdzie nadal stoi po odnowieniu.

W 1958 (51 lat temu) roku odsłonięcia i poświęcenia dokonał ówczesny proboszcz parafii w Brzeziu ks. Józef Lichoń. W latach dziewięćdziesiątych na tym pomniku pojawiły się inne nazwiska z całej gminy dla upamiętnienia wszystkich, którzy przyczyniali się do pokonania okupanta.

Pod wpływem sugestii mieszkańców, w zeszłym roku, w 50 rocznicę jego odsłonięcia podjęliśmy decyzję, że postaramy się go odnowić. Mamy nadzieję, że każdy z nas, będzie dbał o nasze wspólne dzieło. Bo ten pomnik, to nie tylko pomnik – to także grób.

Ekscytująca impreza sportowa w Kłaju

Olimpijska rywalizacja kolarzy z całej Polski

24 lipca gmina Kłaj gościła uczestników XV Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Letnich – największej młodzieżowej imprezy sportowej w kraju. Sportową rywalizację młodych ludzi, kwalifikującą się jako Mistrzostwa Polski w kategorii wiekowej juniorów. Na poziomie województwa organizatorzy przyjęli ok. 6 500 uczestników. Same zawody były rozgrywane aż w 27 dyscyplinach.

Na trasie Kłaj – Szarów – Stanisławice – Kłaj została przeprowadzona XV Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w kolarstwie szosowym będąca jednocześnie Mistrzostwami Polski Juniorów Młodszych w Jeździe Indywidualnej na Czas. O tytuł zwycięzcy Olimpiady w tej kategorii i tytuł mistrza Polski rywalizowało 40 najlepszych zawodniczek i 50 zawodników ze wszystkich województw Polski. Start w mistrzostwach w Kłaju poprzedziły czterokrotne eliminacje. Dystans do pokonania dla kobiet liczył 8 km, a odpowiednio dla mężczyzn 10 km. Zgodnie z planem zawodnicy startowali co minutę.

Start i meta zawodów zostały ułożone przy budynku Urzędu Gminy. W uroczystym otwarciu olimpijskiej imprezy udział wzięli m.in. Zbigniew Świercz – przedstawiciel Polskiej Federacji Sportu Młodzieżowego, Jan Magiera – legenda kolarstwa, Mirosław Pikielski – reprezentant Ministerstwa Sportu i Turystyki, Marek Kosicki – główny sędzia zawodów. Całość na bieżąco relacjonował korespondent sportowy – Dariusz Skorupa. Tytuł mistrzyni w kategorii juniorka młodsza wywalczyła Katarzyna Kirschenstein reprezentująca ziemie darłowską z wynikiem 12 min. 12 s. Najlepszym kolarzem wśród mężczyzn został Tomasz Mickiewicz z Dzierżoniowa pokonując wyznaczony dystans w 13 min. i 22 s. Średnia prędkość zwyciężczyni to 39.34 km/h a zwycięzcy 44.89 km/h. Współorganizacja XV Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Letnich przez gminę Kłaj to ogromne wyróżnienie dla gminy oraz świetna promocja i popularyzacja jej rekreacyjnych walorów.

JW

fol. JW

fol. JW

fol. JW

fol. JW

fol. JW

fol. JW

fol. JW

Są powody do dumy

Poprzez korespondencję od senatora Pawła Klimowicza Senat Rzeczypospolitej Polskiej nagroził dzieci z Jaskółki dyplomami dla laureatów i wyróżnionych w Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym „Bohater mojej ulubionej książki”. Jakub Płaziński, Kamil Strupczewski, Mateusz Guzik, Filip Guzik, Filip Kuzaj oraz Wioletta Sioła to nasi laureaci. Natalia Jach, Emilia Kuzaj, Justyna Kowalczyk, Anna Gruszecka, Katarzyna Gruszecka, Judyta Piotrowska i Anita Wcisło otrzymały wyróżnienie.

Wielkie osiągnięcie dzieci z naszej świetlicy to zasługa Zofii Tureckiej – opiekuna plastycznego i inspiratora nie tylko do tego konkursu, ale również do wielu innych, np. dotyczącego działalności straży pożarnej, w którym Anita Wcisło na etapie powiatowym zdobyła II miejsce.

Na zajęciach plastycznych dzieci bawią się nie tylko farbami, pisakami, ołówkiem, ale również swoją wyobraźnią. Często malują palcami, dłońmi oraz stopami – to super zabawa i warto spróbować. Podczas wakacji Jaskółka miała dużo pracy. Jeździliśmy na basen, byliśmy wycieczki rowerowe po bliższej i dalszej okolicy, ale również zwiedzanie ciekawych miejsc jak Dinozatorland czy Borek. Wspólne spędzanie czasu jest dużo ciekawsze niż ciągle oglądanie telewizji, czy gry na komputerze – przekonuje się o tym coraz więcej bywalców Jaskółki.

Dorota Chudecka

Gruszki w sieci

Od początku sierpnia bieżącego roku funkcjonuje internetowa strona sołectwa Gruszki – www.gruszki.go.pl

Damian Bułat

Po prawie półrocznej pracy udało się stworzyć i umieścić w sieci witrynę poświęconą temu najmniejszemu w naszej gminie sołectwu. Autorem strony jest mieszkaniec Gruszek Bartłomiej Bułat, student krakowskiej Akademii Górniczo-Hutniczej na kierunku Informatyka stosowana. W portalu można odnaleźć wiele ciekawych informacji np. dotyczących historii miejscowości, bieżących wydarzeń czy też wymienić się opiniami na forum dyskusyjnym. Na odwiedzających stronę czeka również galeria fotografii przedstawiających ciekawe miejsca i piękne widoki. Jak przyznaje twórca www.gruszki.go.pl – *praca nad stroną sprawiła mi wiele przyjemności, gdyż mogłem poznać wiele ciekawostek dotyczących miejsca, w którym mieszkam oraz wykorzystać w praktyce umiejętności*

Autorem strony jest mieszkaniec Gruszek Bartłomiej Bułat

poznawane na co dzień podczas wykładów. Efekt jest na pewno wart zobaczenia. A więc zapraszam do odwiedzenia Gruszek w sieci!

Zabawa w Brzeziu

Już po raz trzeci mieszkańcy sołectwa i okolicznych miejscowości bawili się na placu przy ZSO podczas Święta Brzezia. W weekend, 22 i 23 sierpnia uczestnicy imprezy wbrew niezbyt optymistycznym prognozom pogody do późnych godzin tańczyli w rytm przebojów serwowanych przez DJ Władka oraz kapelę Joker. Nie zabrakło sportowych emocji podczas licznych konkursów dla dzieciaków, jak i dobrej zabawy na dmuchawcach, banji i trampolinie. Miłośnicy koni mogli korzystać z przejażdżek na wierzchowcu. W trakcie zabawy odwiedzano stoiska ze słodyczami i zabawkami a także wystawę przygotowaną przez uczestników zajęć Środowiskowego Domu Samopomocy z Gruszek,

Sołtys Brzezia Krystyna Wyporek częstuje cukierkami i cieszy się, że impreza po raz pierwszy trwa przez cały weekend

Organizatorzy przygotowali liczne konkursy i gry

którzy wystąpili również ze swoim repertuarem na scenie. Zainteresowaniem cieszył się także pokaz sprzętu i sprawności bojowej w wykonaniu miejscowej jednostki OSP.

Organizatorami imprezy byli Dyrektor ZSO w Brzeziu, Rada Sołecka, LKS Start Brzezie. Projekt uzyskał dofinansowanie z Urzędu Gminy Kłaj w ramach środków przeznaczonych na otwarty konkurs ofert dla organizacji pozarządowych.

JW

Lokalna Grupa Działania... działa

13 lipca Lokalna Grupa Działania „Wspólnota Królewskiej Puszczy” podpisała z Urzędem Marszałkowskim umowę o warunkach i sposobie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

Anna Bednarska

Stowarzyszenie „Wspólnota Królewskiej Puszczy” zostało powołane do życia wspólnie, przez samorządy Niepołomic i Kłaja. 15 stycznia Stowarzyszenie przystąpiło do konkursu na wybór Lokalnej Grupy Działania realizującej Lokalną Strategię Rozwoju. W województwie Małopolskim do konkursu w programie Leader dokumenty złożyły 42 grupy. Na podstawie decyzji Urzędu Marszałkowskiego do realizacji lokalnych strategii

Wiceprezes LGD Bolesław Solarz podczas podpisania pierwszej, historycznej umowy. Zgodnie z treścią dokumentu Stowarzyszenie będzie dysponować ponad 4 mln 746 tys. zł na wdrażanie działań opisanych w LSR (dop. red.)

rozwoju zostało wybranych 39 LGD. W ramach programu Leader w latach 2009 – 2013 realizowane będą rozmaite projekty. Program umożliwia dofinansowanie wdrażania lokalnych strategii rozwoju, różnicowania działalności nierolniczej, tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw, odnowy wsi, wdrażania projektów współpracy oraz realizację innych małych projektów.

Więcej informacji na temat działania LGD uzyskać można pod numerem telefonu 012 2810 670.

Dożynki parafialne

Jak, co roku w dniu Matki Boskiej Zielnej i tym razem spotkał się przy wienku dożynkowym. Tegoroczny wieniec przygotował Szarów poprzez utalentowane dłonie pani Zofii Tureckiej. Przedstawiał on chochoła – słomianą otulinę okrywającą krzak róży przed zimą i mrozem, na którym przysiadły barwne ptaki. Chleb dożynkowy wręczali przedstawiciele Dąbrowy. Gospodarzami dożynek parafialnych, wręczającymi wieniec, byli młodzi gospodarze Renata Jach i Grzegorz Jankowicz.

Wszyscy przynieśliśmy bukiety ziół i kwiatów do poświęcenia. Ksiądz proboszcz rozdał każdej rodzinie poświęcony chleb (ufundowany przez rodzimą piekarnię „Janek”) Wszystko to dla podtrzymania tradycji, ale też z wiary, że Bóg w kolejnym roku

obdarzy nas urodzajem i dobrobytem nie tylko w polu, ale i w każdym domostwie.

Dorota Chudecka

Wyrazy głębokiego
współczucia
dla naszej Koleżanki

Aliny Kinastowskiej

z powodu śmierci Męża

Koleżanki i Koledzy
z Urzędu Gminy Kłaj

„Rok Jana Świątka” – sesja naukowa

W związku z realizowanym programem „150-lecie ur. Jana Świątka”, etnografa z Targowiska przez Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Targowisko we współpracy z Zespołem Szkół Ogólnokształcących 4 października br. odbędzie się sesja naukowa. Muzeum Etnograficzne wraz z Polskim Towarzystwem Ludoznawczym organizują w Targowisku sesję wyjazdową, na którą zapraszamy zainteresowanych. Szczegóły ukażą się na afiszach.

Zarząd SRWT

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

GMINA KŁAJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
SPOŁECZNY

I mówię po angielsku

Koordinator Elżbieta Latos

W punktach przedszkolnych w Targowisku i Szarowie właśnie rozpoczyna się realizacja projektu „Mówię po angielsku” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt potrwa od września 2009 do stycznia 2010. Warunkiem przystąpienia przez dzieci do projektu jest wyrażenie zgody przez rodziców lub opiekunów prawnych. Zgodnie z harmonogramem projektu odbędą się zajęcia z języka angielskiego w małych grupach dwa razy w tygodniu. W celu przeprowadzenia zajęć zostaną zakupione pomoce dydaktyczne do języka angielskiego oraz kino domowe dla każdego z punktów przedszkolnych. Zaplanowane są również zajęcia dla rodziców. Przykładowe tematy: każde dziecko jest zdolne, rozpoznawanie uzdolnień u dziecka we wczesnej fazie rozwoju oraz jak wychować dzieci by były emocjonalnie inteligentne. Nauczyciele punktów przedszkolnych w Targowisku i Szarowie poszerzą wiedzę w zakresie: sposobów ukazywania rodzicom możliwości rozwoju potencjału dziecka, jak rozwijać inteligencję matematyczną u przedszkolaka oraz odmienne metody czytania przedszkolaka. Wszystkie zajęcia dla dzieci, rodziców i nauczycieli są całkowicie bezpłatne, a ich finansowanie pokrywa Unia Europejska w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Całkowity koszt projektu wynosi 49 705,00zł.

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Gosposie gotują!

Produkty tradycyjne, regionalne i ekologiczne. Stare sprzęty gospodarstwa domowego oraz zabytkowe tkaniny w tym niespotykaną dziś już bieliznę przywiozły ze sobą panie z kłajowskiego i targowskiego koła gospodyń na Biesiadę Agroturystyczną do pobliskiego Siedlca.

Takie majtki „z kłaj” w wersji ciężowej kobiety nosiły około sto lat temu mówiąc prezentując zabytkowe tkaniny Anna Słodka.

Krystyna Gierat opowiada o smakołykach przygotowanych przez Koło Gospodyń

– Tak nam gotowały prababki i mamy dlatego, tak chętnie wszystkim polecamy. Zapraszamy wszystkich tutaj do stoiska, by posmakowali jadła z Targowiska – zachęcały gospodynie.

I rzeczywiście było co smakować, m.in. tradycyjnie pieczone chlebki i bułki, takie rarytasy jak: kluski puscane z dodatkiem kwaśnego mleka, pasztet z królika, śledzie po targowsku z przecierem pomidorowym, kasze jaglaną z sosem ze śliwek i orzechami w miodzie. Nie mogli narzekać miłośnicy mocniejszych trunków dla nich do degustacji czekała nalewka wiśniowa.

Na stole gospodyń z Kłaja zapachem i apetycznym wyglądem kusily takie smakołyki jak: staropolski bigos po kłajowsku, przygotowana według dawnego przepisu święconka kłajowska i podpiomyki, smalec z cebulką, czosnkiem z jabłuszkami, wyroby wędliniarskie oraz tegoroczne miodki i uszka z grzybami oczywiście z lasu Kłaj.

JW

MUZYKA W PAŁACU ŻELEŃSKICH 2009 (koncert II)

Marta i Ireneusz Trybulcowie
(Camerata Cracovia)

oraz **Jan Majerz** Wójt Gminy Kłaj
zapraszają

18 października

b.r. w niedzielę o godz. 18.00 do Pałacu
Żeleńskich w Grodkowicach na drugi w tym
roku koncert z cyklu

MUZYKA W PAŁACU ŻELEŃSKICH

Wystąpi dwójka muzyków lwowskich grających na bandurach, tradycyjnym instrumencie ukraińskim: **DMYTRO HUBJAK i IRINA ANTONIUK**.

W programie muzyka ludowa i klasyczna w opracowaniu na jedną i dwie bandury oraz pieśni (m. in. dumki ukraińskie) z akompaniamentem tego ciekawego i nieznanego w Polsce instrumentu.

WSTĘP WOLNY

Organizacja: Fundacja Nomina Rosae i Camerata Cracovia

Współorganizacja: Urząd Gminy Kłaj oraz Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Grodkowice

Prowadzenie koncertu: Ireneusz Trybulec
Patronat honorowy: Wójt Gminy Kłaj Jan Majerz
Patronat medialny: TVP Kraków, Panorama Powiatu Wielickiego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

GINA KŁAJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
SPOŁECZNY

Mali geniusze w kłajowskim Przedszkolu

Koordynator Elżbieta Latos

„Mały geniusz” to już drugi z projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, który będzie realizowany w przedszkolu Samorządowym w Kłaju. Projekt rozpocznie się we wrześniu 2009 i potrwa do stycznia 2010 r. W projekcie wezmą udział wszystkie dzieci, których rodzice wyrażą zgodę na przystąpienie dziecka do projektu. W ramach projektu odbędzie się intensywny kurs angielskiego. Podczas zajęć przedszkolaki będą poznawać nowe zwroty i zagadnienia językowe wykorzystując zakupione w tym celu różnorodne materiały dydaktyczne oraz kino domowe. Projekt obejmuje również prelekcje dla rodziców z tematów związanych z rozwojem psychofizycznym dzieci. Nauczyciele Przedszkola Samorządowego w Kłaju poszerzą wiedzę z nowych metod pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym. Wszystkie zajęcia dla dzieci, rodziców i nauczycieli są bezpłatne, a ich finansowanie pokrywa Unia Europejska w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Całkowity koszt projektu wynosi 49 515,00zł. Od września do listopada będzie również kontynuowany projekt „Mam talent” w ramach, którego odbywają się zajęcia z gimnastyki ogólnorozwojowej, plastyki, ceramiki i zajęcia teatralne.

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego

60 lat Targowianki

Trudno w to uwierzyć, ale to już 60 lat! W tym czasie w barwach klubu wystąpili przedstawiciele kilku pokoleń sportowców. Sześćdziesięcioletnia historia Targowianki to pasmo ciągłych zmian: zwycięstw i porażek, radości i rozczarowań. Jubileuszowe uroczystości zostały powiązane z tegorocznym turniejem piłkarskim o Puchar Wójta Gminy Kłaj i odbyły się w pierwszy weekend sierpnia.

HISTORYCZNA DRUŻYNA

Stoją od lewej: Hipolit Łyszkowicz, Henryk Salfczyszak, Tadeusz Stokłosa, Henryk Budzyn, Józef Bielec. Drugi rząd od lewej: Józef Bąk, Fryderyk Chudecki, Mieczysław Bąk, Stanisław Bielec. Siedzą od lewej: Jan Słodzi, Lucjan Słodzi.

Założony w 1949 roku

Choć już w roku 1946 zaczęto grać w klubowych barwach to jednak rok rejestracji w bocheńskim podokręgu przyjmuje się za datę powstania Targowianki. Za szczególnie dobry okres w życiu Klubu uznać można lata 1984 - 1989. Wówczas nastąpił awans drużyny seniorów oraz juniorów do klasy „A” i ligi okręgowej. Następne lata nie były już tak owocne. Targowianka balansowała pomiędzy klasami „C” i „B”. Dopiero w sezonie 2007-2008 klub powrócił do grona drużyn „A”-klasowych. Pośrednio na poprawę kondycji i nastrojów zawodników na pewno wpłynął również kapitalny remont klubowego obiektu.

Po wielu latach Puchar Wójta znowu w Targowisku

Jubileuszowe uroczystości zostały powiązane z tegorocznym turniejem piłkarskim o Puchar Wójta. W sobotę rozegrano mecze półfinałowe. Tytułu bronił ubiegłoroczny zwycięzca LKS Start Brzezine. Rozgrywki finałowe dostarczyły kibicom sporych emocji. W tabeli końcowej z dużą przewagą I miejsce zajęła Targowianka, kolejne Wolni Kłaj. Na trzeciej lokacie uplasował się Zryw Szarów pokonując Start Brzezine. Jak, co roku zwycięzcy turnieju od wójta Jana Majerza oprócz pucharów otrzymali również nagrody finansowe. W drugi dzień uroczystości odbył się turniej

fol. archiwum LKS Targowianka

fol. archiwum LKS Targowianka

o Puchar 60-lecia klubu. Rozegrano go pomiędzy drużynami oldboy'ów Targowianki i Stalproduktu Bochnia S.A. Zaszczytne trofeum trafiło w ręce gości.

Odznaczenia i spotkanie pokoleń

Okrągły jubileusz był świetną okazją do uhonorowania pamiątkowymi odznaczeniami najbardziej zasłużonych dla klubu. Gratulacje i podziękowania dla działaczy, zawodników i szkoleniowców za ogromny wkład pracy złożyli m.in. prezes Targowianki – Wiesław Średniawa, członek Zarządu Województwa Małopolskiego – Wojciech Kozak, prezes Małopolskiego Związku Piłki Nożnej – Ryszard Niemiec, prezes Wojewódzkiej Rady Zrzeszenia LZS – Jacek Doniec oraz prezes Podokręgu Wieliczka – Andrzej Strumiński. Klubowe święto miało również charakter spotkania pokoleń – byłych i obecnych zawodników.

JW

fol. archiwum LKS Targowianka

fol. JW

Opinia

Wiesław Średniawa

Prezes LKS Targowianka

Jestem szczęśliwy, że przez ostatnie 10 lat mogę tworzyć razem z przyjaciółmi najnowszą historię „Targowianki”. Dziękuję wszystkim członkom Zarządu i działaczom za wielkie zaangażowanie i wspólne dążenie do wytyczonych celów. Dziękuję licznym sympatykom za dowody poparcia nawet w trudnych chwilach. Dziękuję licznym sponsorom za coraz bardziej hojne wspieranie naszej działalności.

Wierzę, że dzięki Wam wszystkim spełnimy marzenia a „Targowianka” będzie chlubą naszej miejscowości.

ŻYWE LEGENDY

fol. JW

Celestyn Gądek

Działacz od zawsze związany z klubem. Prezes Targowianki w latach 1978-1982. Inicjator i współinwestor budowy kortu tenisowego na stadionie Targowianki. Pomysłodawca i organizator turniejów oldboy'ów o Puchar Mariana Sądla. Sponsor turniejów tenisowych. Uczynny, życzliwy, nieustająco wierny Targowiance.

fol. JW

Noszkowski Jan

Swoją przygodę z piłką nożną rozpoczął w Targowiance w czwartej klasie szkoły podstawowej. Po powrocie z wojska w 1977 roku przeszedł z Targowianki do B.K.S. Bochnia, gdzie grał przez pięć lat. W 1982 roku wrócił do Targowianki jako zawodnik i trener. Grał w naszym klubie do 45 roku życia w klasach „C”, „B”, „A” oraz lidze okręgowej jako podpora defensywy. Obecnie wspólnie z Mirosławem Świętkiem zajmuje się w Targowiance juniorami. Członek zarządu L.K.S. Targowianka nieprzerwanie od 22 roku życia. Człowiek niezwykle skromny, unikający rozgłosu, oddany Targowiance na dobre i na złe.

fol. JW

Mirosław Świętek

Jako zawodnik wywodzący się z Targowiska osiągnął najwięcej. W roku 1977 ten młody, bardzo zdolny zawodnik, który śmiało występował w drużynie seniorów Targowianki przeszedł do „Wisły” Kraków. Przez dwa sezony występował w drużynie juniorów i był bliski występów w reprezentacji Polski. Po ukończeniu wieku juniora awansował do szerokiej kadry seniorów. W pierwszej drużynie „Wisły” Kraków rozegrał 12 meczów w pierwszej lidze oraz jeden w Pucharze Polski. Grał między innymi przeciwko „Legii” Warszawa. Obok niego w meczu wygranym przez „Wisłę” zagrali: Gaszyński, Gazda, Budka, Motyka, Jałocha, Lipka, Kapka, Targosz, Wróbel, Krupiński.

Według gazety „Piłka Nożna” w klasyfikacji talenty roku 1980 na pozycji środkowy napastnik Mirek zajął piąte miejsce w Polsce. Pierwszy w tym rankingu był Andrzej Iwan (też „Wisła” Kraków).

Grając ponownie przeciwko „Legii” w 1982 roku w obecności 30 tys. widzów miał szansę zdobyć bramkę. Piłka uderzona jego głową trafiła w poprzeczkę.

Przez większość czasu spędzonego w „Wisłę” grał w rezerwach, awansując z nimi w 1980 roku do III ligi i zdobywając przy tym tytuł „Króla Strzelców”. W 1983 roku przeszedł do „Wawelu” Kraków, gdzie grał do roku 1988. Wtedy wrócił do Targowianki, która awansowała do ligi okręgowej. Do chwili obecnej działacz, członek zarządu klubu, wspólnie z Janem Noszkowskim zajmują się juniorami. Pracowity, ambitny, skromny, bez reszty oddany Targowiance.

Źródło: Targowianka ma 60 lat, Magdalena Rogóż, Wiesław Średniawa

Niezwykłymi szlakami Doliny Chochołowskiej

Renata Jach

Z Targowiska wyruszyliśmy o godzinie 6.00. Celem wycieczki była niezwykle atrakcyjna aczkolwiek stosunkowo rzadko odwiedzana przez turystów Dolina Chochołowska w Tatrach Zachodnich. Na Siwej Polanie znaleźliśmy się o 9.00. Czekali na nas tam przewodnicy tatrzańscy – Szymek i Rysiek – obaj „czystej krwi” górale z Chochołowa.

Z Siwej Polany w Dolinie Chochołowskiej ruszyliśmy w górę doliny kolejką turystyczną zwaną Rakoniem (nazwa pochodzi od szczytu Rakoń znajdującego się grani Tatr Zachodnich). Po chwili zobaczyliśmy pionowe skałki, zwane Siwiańskimi Turniami, podobno to tam nie tak dawno gnieździł się jeszcze orzeł. „Rakoń” zawiózł nas na Polanę Huciska, dalej w górę doliny ruszyliśmy już pieszo. Szymek-przewodnik opowiedział o górniczej historii rejonu Doliny Chochołowskiej, stąd między innymi nazwa Polany Huciska.

W drodze w górę doliny przewodnicy pokazali nam wywierzysko Chochołowskie, czyli miejsce, w którym z systemu szczelinowo-krasowego wypływa niezwykle wydajne źródło. Nazwa „wywierzysko” wywodzi się od góralskiego określenia wody „wywierającej” spod ziemi. Źródło ma postać płytkiego stawku (ok. 1,6 m). Temperatura wody wynosi około 5°C, co bardziej wytrzymali chłopcy sprawdzili eksperymentalnie trzymając przez minutę rękę w wodzie. To była ciężka próba.

Po godzinie dotarliśmy do schroniska na Polanie Chochołowskiej. Rozkoszowaliśmy się ciszą, błogim spokojem tego miejsca oraz boską szarlotką... aż nastąpił czas ataku szczytowego, czyli wymarsz na Wołowiec przez Grzesia. Szliśmy szybko w górę, tempo regulował Szymek-przewodnik. W godzinę i parę minut znaleźliśmy się na szczycie Grzesia (1653 m n.p.m.). Droga w górę była mozolna, ale za to widoki z Grzesia zrekomensowały nam wysiłek. W oddali widać było budzące respekt ściany Rohaczy, a dalej śmiały szczyt Osobitej, a na południu rysował się potężny Wołowiec (2064 m n.p.m.).

W dalszą drogę wyruszyli już tylko najsilniejsi, czyli sześciu śmiółków. Ruszyli oni z Szymkiem. Obserwowaliśmy jak zmierzają w kierunku Wołowca i wydawało nam się, że wbiegną na szczyt (jak się później okazało czas mieli naprawdę imponujący). W niecałe 50 minut byli już na szczycie.

W tym czasie reszta grupy ruszyła szlakiem w dół Grzesia, następnie w dół Doliny Chochołowskiej... dziarskim krokiem zmierzając do Leśniczówki u Zięby. Czekaliśmy tam na nas rozpalone ognisko, gorący bigos, kiełbaski, chleb i ciepła herbata. Przy ognisku Rysiek-przewodnik opowiedział nam niezwykle historię o nieudanej próbie lotu balonem stratosferycznym z Polany Chochołowskiej w roku 1937. Zmęczeni, ale szczęśliwi ruszyliśmy autobusem w drogę powrotną. A miała to być zwykła wycieczka autokarowa...

Konkurs fotograficzny

Wójt Gminy Kłaj

zaprasza do wzięcia udziału w konkursie fotograficznym

„Gmina Kłaj w obiektywie”.
Konkurs ma służyć promocji Gminy Kłaj.

Prace konkursowe zostaną wykorzystane w wydawnictwach promujących walory przyrodnicze, krajobrazowe, architektoniczne i turystyczne gminy.

Fotografie powinny w sposób niekonwencjonalny ukazywać piękno regionu, oddawać klimat, nastrój, rekreacyjny charakter gminy. Wykonane zdjęcia mają wywoływać pozytywne skojarzenia z gminą, stanowić jej wizytówkę.

Tematyka i technika zdjęć dowolna. Liczy się pomysłowość i oryginalne przedstawienie tematu. Zdjęcia należy dostarczyć w wersji elektronicznej w formacie JPG (w przypadku wykonania ich aparatem cyfrowym) lub negatywy (w przypadku wykonania ich aparatem klasycznym). Każdy uczestnik może

zgłosić dowolną ilość zdjęć.

Pięć najlepszych prac zostanie nagrodzonych.

Pula nagród w konkursie to 2 000,00 zł.

Główną nagrodą jest nowoczesny aparat fotograficzny.

Prace prosimy kierować w zamkniętych kopertach na adres: Urząd Gminy Kłaj, Kłaj 655-32-015 z dopiskiem „Konkurs fotograficzny” do 31.10.2009 r. Udział w konkursie jest równoznaczny z oświadczeniem, że przesłane zdjęcia są własnością osoby zgłaszającej, zdjęcia nie naruszają praw osób trzecich, uczestnik konkursu wyraża zgodę na dowolne wykorzystanie zdjęć przez Urząd Gminy Kłaj oraz b. kłauzulę: „Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych dla potrzeb niezbędnych dla realizacji procesu wylaniania zwycięzcy konkursu zgodnie z ustawą z dn. 29.08.97 roku o Ochronie Danych Osobowych (Dz.U. 1997 Nr 133 poz. 883) z czytelnym podpisem. Do każdego zdjęcia należy podać następujące dane uczestnika: imię, nazwisko, data urodzenia, adres zamieszkania, telefon oraz podstawowe informacje o zdjęciu - temat (tytuł), miejsce wykonania.

Każdy uczestnik może zgłosić dowolną ilość zdjęć.

Prosimy o dostarczanie prac w możliwie najwyższej jakości, zalecana minimalna rozdzielczość: 1936x1200 pikseli

Wakacyjne kalendarium Środowiskowego Domu Samopomocy

Dla każdego wakacje są czasem wyjątkowych przeżyć, które warto wspominać. My również ten czas pogodnych dni spędziliśmy bardzo aktywnie, twórczo i radośnie.

Beata Bujak

Rozpoczęliśmy w dniu 28 czerwca, pokazem „Tańców Egipskich” i kiermaszem autorskich prac podczas Dni Szarowa. 6 lipca rozpoczęliśmy realizację projektu, dofinansowanego przez Urząd Gminy Kłaj. Po raz drugi dzieci ze Szkoły Podstawowej z Brzezia i Szarowa uczestniczyły w zajęciach artystycznych i integracyjnych. Dzieci i młodzież oraz osoby niepełnosprawne przez tydzień brały udział w zajęciach plastycznych, dekoratorskich, teatralnych i sportowych.

14 lipca zostaliśmy zaproszeni do ŚDS w Starym Sączu. Po drodze zwiedziliśmy Miasteczko Galicyjskie w Nowym Sączu. Zobaczyliśmy tam m.in. dawną remizę strażacką z zabytkowymi wozami oraz sprzętami potrzebnymi do gaszenia pożarów a także pracownię garncarską. Kolejnym ciekawym miejscem na naszej trasie była pracownia i sklep zegarmistrza, gdzie zachwyciły nas piękne stare zegary. Zaś u fotografa podziwialiśmy tak skonstruowaną pracownię, aby podczas robienia zdjęć światło padało pod odpowiednim kątem. W Środowiskowym Domu w Starym Sączu przywitała nas Pani Kierownik Joanna Homoncik. Wkrótce potem zwiedzaliśmy cały budynek: salę rehabilitacyjną, komputerową, plastyczną, muzyczną, kulinarną i rzemieślniczą. Zarówno uczestnicy jak i cały personel był bardzo gościnny. Na pożegnanie każdy z nas dostał skromny upominek. W drodze powrotnej zwiedziliśmy Oltarz Papiński - miejsce gdzie Papież Jan Paweł II odprawił Mszę Św.

22 sierpnia zostaliśmy zaproszeni na Święto Brzezia, gdzie pokazaliśmy nasze prace, oraz zaprezentowaliśmy występ sceniczny przygotowany specjalnie na tę okazję. Była to inscenizacja wierszy – „Rzeczka” oraz „Abecadło”. Dzięki hojności naszego Wicewójta Wiesława Średniawy, każdy uczestnik Środowiskowego Domu Samopomocy otrzymał w prezencie los na loterię. W ostatnich dniach wakacji od 26-28 sierpnia 7-osobowa grupa uczestników

foto: Kamila Skrzypek

Środowiskowego Domu Samopomocy wzięła udział w trzydniowej wycieczce w Sudety. Wyjazd organizowany był przez zaprzyjaźnione Stowarzyszenie „KOMPAS” z Tomaszowic, które otrzymało na ten cel dofinansowanie Starosty Wielickiego.

Był to bardzo aktywny czas. Zaraz po przyjeździe do miejscowości Kudowa Zdrój, wybraliśmy się do Kaplicy Czaszek w Ciemnej oraz Parku Zdrojowego, gdzie degustowaliśmy źródłaną wodę. Wieczorem

były śpiewy przy ognisku, smażenie kielbasek i dobra zabawa. Kolejnego dnia wybraliśmy się do Parku Dinozaurów i ruszyliśmy na szlak do Szczelińca Małego. Wieczorem, i tym razem, nie brakło nam energii do zabawy przy skocznej muzyce. Ostatni dzień był równie atrakcyjny. Zwiedziliśmy Błędne Skały – uczestnicy wycieczki byli zachwyceni wspaniałymi widokami Gór Stołowych. Po powrocie zorganizowaliśmy pokaz zdjęć na slajdach, obrazujących, jak wyjątkowy był ten wyjazd.

Derby parafialne w Szarowie

Dorota Chudecka

Już od 15.00 w świąteczną sobotę, 15 sierpnia ciągnęły tłumy ludzi na boisko LKS Zryw w Szarowie. Wszyscy byli ciekawi, kto w tym roku zdobędzie Puchar Proboszcza. Obie drużyny, ta z Szarowa i ta z Dąbrowy, miały zawodników, chętnych do zaciętej walki. Napięcie było bardzo duże, tym bardziej, że podsypane przez mieszkańców obu wsi oraz samego księdza proboszcza. Punktualnie o 16.00 sam proboszcz, ks. Adam Kozłowski odgwiżdżał początek meczu i skrupulatnie sędziując starał się być sprawiedliwym sędzią. Jeszcze przed meczem przywitał wszystkich przybyłych i zapowiedział, że poza głównym meczem będzie wiele atrakcji. A wszystko po to, by wzbogacić konto na odnowę architektoniczną naszego kościoła. W związku z tym nasza nobile Rada Parafialna urządziła niebanalny

punkt, w którym każdy chętny mógł dorzucić swoje „trzy” grosze (opisano to później, jako cichą składkę – bo nic nie brzęczało). Podczas, gdy mecz derby trwał, a nasi mężczyźni się dwoili i pocili, aby uzyskać dla swojej wsi puchar, nasze kobiety rozgrzewały swoje mięśnie przygotowując się do meczu w piłkę siatkową. Ksiądz odgwiżdżał koniec pierwszej połowy (2:0 dla Dąbrowy) i wtedy na scenę weszła Effata – nasz młodzieżowy zespół, który śpiewa i gra na gitarach. Tym czasem rozpoczęła się kolejna połowa i Szarowianie zaciskali palce za swoich, ale nic to nie pomogło, bo Dąbrowianie po raz kolejny zwyciężyli, tym razem 5:1. O 17.00 rozpoczął się ważny dla Zrywu mecz Szarów kontra Kłaj – pierwsza kolejka meczów ligowych- na ten mecz przybyło dużo kibiców z całej gminy łącznie z wicewójtem Wiesławem Średniawą i jego żoną. Mecz trwał, kibice piłki nożnej skupili się wokół futbolistów a pozostali uczestnicy festynu mieli okazję podziwiać przedstawicielki płci pięknej podczas wspaniałego meczu piłki siatkowej Szarów kontra Dąbrowa. Boisko było pełne przyjemnego, czystego piachu, więc gra była naprawdę ciekawa. Tym razem wygrał Szarów 3:0. Zwycięska grupa dostała kapelusze, a przegrana podwiązki. Teraz

czekaliśmy już tylko na wynik meczu ligowego. Atmosfera na boisku była tak gorąca, że Szarów nie miał wyboru-musiał wygrać (4:2, o przebiegu samego meczu możecie przeczytać na świetnej stronie www.zrywsharow.pl). Podczas imprezy nie zabrakło również konkursów dla dzieci: trafianie do tarczy i żonglowanie piłką. Pierwszy taniec odtanńczył ksiądz Adam, sołtysi wsi pani Ala i pan Roman oraz gospodarze dożynek Renata Jach i Grzegorz Jankowicz. Później tańczyliśmy do rana.

IV Piknik Rodzinny w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kłaju

Obserwator

Tradycyjnie przed końcem roku szkolnego w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kłaju odbył się Piknik Rodzinny, w tym roku połączony z obchodami Dnia Dziecka. Organizatorami tej imprezy byli: Rada Rodziców przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kłaju, Stowarzyszenie Rozwoju Kłaja, Ochotnicza Straż Pożarna, Rada Sołecka w Kłaju oraz nauczyciele Szkoły Podstawowej i Gimnazjum. Uczestnicy Pikniku mieli okazję zobaczyć popisy grup tanecznych ze Studia Baletu i Gimnastyki Artystycznej działającego przy naszej szkole oraz pokaz baletowy Sekcji Tańca i Gimnastyki Artystycznej działającej przy Polskim Towarzystwie Gimnastycznym "Sokół" w Niepołomicach. Trenerką tych grup jest pani Monika Pawlusiewicz – Zender.

Niezwykłych emocji dostarczyli uczestnicy II edycji konkursu na „Super Tatę”. Ubawiona publiczność kibicowała zmaganiom kandydatów w kilku konkurencjach. Zaszczepny tytuł Super Taty przypadł w tym roku panu Grzegorzowi Rak. Straż Pożarna zaprezentowała swoje wozy bojowe, wyposażenie oraz ubrania. Strażacy pokazali również, jak należy prawidłowo postępować udzielając pierwszej pomocy. W hali sportowej odbyły się dwa mecze. W koszykówce drużyna uczniowska pokonała drużynę nauczycielek. Mecz piłki nożnej wygrała drużyna nauczycieli i ograła graczy przeciwko drużynie uczniowskiej. Uczestnicy Pikniku mogli także podziwiać rzeźby w soli i oryginalne kolekcje uczniów.

Wszystkim sponsorom i współorganizatorom IV

Niezwykłych emocji dostarczyli uczestnicy II edycji konkursu na „Super Tatę”. Ubawiona publiczność kibicowała zmaganiom kandydatów w kilku oryginalnych konkurencjach.

Pikniku Rodzinnego składamy gorące podziękowania.

Dziękujemy właścicielom sklepów i firm: p. Dorocie Chojnickiej, p. Marii Chyl, pp. Zofii i Zenonowi Czubakom, p. Katarzynie Golarz- Motak, p. Barbarze Jurkowskiej, p. Barbarze Kołodziej, p. Iwonie Kron, p. Markowi Leśniowskiemu, p. Renacie Mięso,

p. Bogdanowi Szewczykowi, p. Justynie Ułan, p. Zofii Wojtowicz, p. Katarzynie Zębali i Joannie Janusz, Firmie Mat-Fortuna, Spółdzielni Usługowo-Handlowej w Kłaju, a szczególnie pani prezes Stanisławie Nowak, p. Markowi Nowakowi (fundatorowi głównej nagrody w loterii) oraz p. Elżbiecie Szczudło za życzliwość i wsparcie naszych działań.

DOBRE RADY

„...Jaki pierwszy wrzesień,
taka będzie jesień.”

To ludowe przysłowie zwiastuje nam złotą polską jesień.

A jesienią mamy sporo pracy w sadzie i w ogrodzie. Pod koniec września sadzimy rośliny cebulowe: tulipany, hiacenty, krokusy.

Pamiętajmy, że rośliny cebulowe lubią dobrze przygotowaną glebę, dlatego należy ją spulchnić, dodać nawozy mineralne, a jeśli to możliwe, obornik lub inne nawozy naturalne. Rośliny cebulowe sadzimy na głębokość równą trzykrotnej wysokości cebul. Między cebulami zostawiamy odległość 10 cm. W przypadku większych cebul, 7-8 cm, przy roślinach drobno cebulowych.

Sadzenie iglaków i drzew liściastych rozpoczynamy także pod koniec września, by do zimy, przed nastaniem mrozów zdążyły się ukorzenić. Przed sadzeniem, rośliny należy obficie podlać. Wykopany dołek powinien być dwukrotnie większy od bryły korzeniowej. Na dno wysypujemy żyzne podłoże, wkładamy roślinę i uzupełniamy dołek taką samą glebą. Ziemię wokół rośliny dobrze ubijamy, całość obficie podlewamy, a powierzchnię wokół posadzonych roślin ściółkujemy, najlepiej korą.

Parę pytań i odpowiedzi:

Salata

Kiedy należy ją przyprawić i jak zrobić dobry sos vinaigrette?

Kuchnia francuska podaje ją jako osobne danie po obfitym posiłku. U nas jest zaledwie orzeźwiającym dodatkiem. Ten smak to oczywiście zasługa sosu, bo bez niego nawet najwspanialsza sałata jest tylko paszą dla królików. Najprostszą wersją składa się z: octu, soli, pieprzu, musztardy i oliwy. A stosunek ilościowy octu do oliwy wynosi zawsze 1:3. Zawsze też dolewamy oliwę na samym końcu, powoli po wymieszaniu innych składników, aby zachować świeżość i piękny wygląd sałaty.

Zupa

Jak uzyskać aromatyczny bulion i kiedy należy go solić?

Mięso zawiera ponad 100 związków smakowych, ale kucharze jak i chemicy, w jednym są zgodni: tłuszcz wchodzący w skład mięsa to siła jego aromatu. Stąd wynika konieczność kilkugodzinnego gotowania na małym ogniu, by tłuszcz i sole mineralne które się kolejno rozpuszczają, mogły się ze sobą połączyć. Kwestię solenia bulionu rozstrzyga zjawisko osmozy: jeżeli posolisz na początku, to zupa będzie nijaka ponieważ soki mięsne nie wypłyną, jeżeli nie posolisz, sole mineralne przejdą do roztworu, ale mięso będzie bez smaku. Najlepiej znaleźć salomonowe wyjście i posolić przed końcem gotowania – smaki rozdzielią się harmonijnie, pomiędzy mięso i bulion. W tej sposób pierwsze i drugie danie będzie udane.

Pomidory

Jak uchronić je przed psuciem?

Świetne warzywo, ale bardzo nietrwałe - oszacowano że połowa światowej produkcji pomidorów psuje się. Dojrzwienie pomidorów poprzedzone jest zwiększonym oddychaniem komórek i produkcją gazu organicznego – etyleny. Chemicy jednak wykazali, że etylen nie jest efektem ubocznym dojrzwienia, ale jego przyczyną i aby zwolnić ten proces, należy trzymać je w przewiewnym miejscu. Tak by etylen nie miał kontaktu z warzywem.

Dbajmy o siebie i całą rodzinę.

Człowiek może wspomóc swój organizm np. dostarczając mu wapnia, magnezu, czy innych ważnych składników mineralnych wraz z wodą. Ich obecność w organizmie jest niezmiernie ważna, np. magnez korzystnie wpływa na odporność, układ nerwowy i zapobiega wielu chorobom cywilizacyjnym: miażdżycy, chorobom nowotworowym. By dostarczyć organizmowi odpowiednią ilość magnezu należy wybrać odpowiednie wody zawierające co najmniej 50 mg na litr.

Pamiętajmy więc, że nie jest obojętne jaką pijemy wodę. Jeżeli chcemy uzupełnić składniki mineralne wybieramy wody wysoko zmineralizowane. Dokładnie czytamy etykiety. Nie każda woda butelkowana jest wodą mineralną.

Kawa zdrowsza niż inne.

Sposób przygotowania kawy ma wpływ nie tylko na jej smak, ale też to czy jest zdrowa czy przeciwnie - szkodliwa. Zalewana wrzątkiem ma najwięcej substancji drażniących. Zdecydowanie mniej substancji drażniących zawiera kawa rozpuszczalna, lub parzona w ekspresie.

**Życzymy dużo zdrowia, słońca i radości.
Koło Gospodyń Kłaj**

ENGLISH for EVERYONE

english4everyone@interia.eu

Magdalena Madej

Dorota Chudecka

FUNNY JOKES FOR STUDENTS

An ideal homework excuse (wymówka)

Teacher: Where is your homework?

Pupil: I lost it fighting this kid who said you weren't the best teacher in the school

Father: How do you like going to school?

Son: The going bit is fine, as is the coming home bit too, but I'm not too keen on the time in-between!

A math joke

Teacher: Now class, whatever I ask, I want you to all answer at once. How much is six plus 4?

Class: At once!

Pupil (on phone): My son has a bad cold and won't be able to come to school today.

School Secretary: Who is this?

Pupil: This is my father speaking!

An ideal homework excuse

Teacher: Where is your homework?

Pupil: Some aliens from outer space borrowed it so they could study how the human brain worked

DINOZATORLAND I NIE TYLKO

Katarzyna Knapik

Tydzień po „Dniach Targowiska” dzieci szkolne udały się na wycieczkę do Zatora, do Parku Dinozaurów. Po drodze zatrzymały się w Brodle w warsztacie garncarskim, gdzie na kole garncarskim ulepiły z gliny mnóstwo naczyń. Następnie naczynia te zostały wypalone i zabrane na pamiątkę. Następnym przystankiem była Alwernia. W tamtejszym Muzeum Pożarnictwa dzieci mogły ubierać

kaski strażackie, wsiadać do starych samochodów i oglądać sprzęt specjalistyczny. Zwiedziły także Sanktuarium Bernardynów w Alwerni z cudownym obrazem Jezusa „Ecce Homo”. W Lipowcu dzieci zwiedziły zamek biskupów krakowskich usytuowany na stromym, zalesionym zboczu i zjadły ciepły posiłek. W godzinach popołudniowych mali turyści dotarli do Zatora. W Parku Dinozaurów, pełnym atrakcji dzieci spędziły kilka godzin,

z radością oglądając egzotyczne repliki zwierząt. Chętnie korzystały z bogatej oferty rozrywkowej Parku. W drodze powrotnej odwiedziliśmy Wadowice. Obejrzeliśmy, niestety tylko z zewnątrz, Bazylikę i Dom Ojca Świętego. Mimo późnej już pory, dzieci próbowały wadowickich kremówek. Do Targowiska dojechaliśmy późnym wieczorem, trochę zmęczeni, ale pełni wrażeń.

Program wycieczki przygotowała Renata Jach.

Dni Targowiska 2009

Corocznie urządzana impreza wakacyjna wpisała się już na dobre w letni kalendarz. Frekwencja i tym razem dopisała. Od godzin rannych odbywał się turniej tenisa. Pierwsze miejsca nagrodzone pucharem zajęli Justyna Pipczyńska i Sebastian Czesak, oboje z Targowiska. W sobotni wieczór rozrywkę zapewnił Zespół Animacji Społecznej z Tarnowa organizując zabawy zręcznościowe. Artyści na szczudłach rozbawiali dzieci i młodzież. Ich występ zakończył pokaz tańca z pochodniami. Niedzielny festyn rozpoczął się od prezentacji karate tradycyjnego

w wykonaniu klubu sportowego z Niepołomic. Podziwiano zręczność i wyszkolenie młodych sportowców, wśród których byli chłopcy z Targowiska - bracia Wiktor i Norbert Skoczek. Gromkimi brawami publiczność nagrodziła pokaz gimnastyki artystycznej w wykonaniu Kingi Fortuny z Targowiska i Sandry Gawrońskiej. Młode dziewczyny prezentowały niesamowite umiejętności akrobatyczne w układach tanecznych, pod okiem szkoleniowców z PTG „Sokół” w Krakowie. Młodzież szkolna pod opieką Pani Anny Podwyszyńskiej przygotowała dwie zabawne scenki według „Ludu Nadrabskiego” Jana Świętka. Dla dzieci przygotowano „malowanie Targowiska” na dużych kartonach na trawie. Największą frajdą okazały się jak zwykle przeloty paralotni nad boiskiem sportowym, rozrzucających dla najmłodszych uczestników cukierki. Wieczorem wystąpił profesjonalny

zespół z Nowego Targu dając koncert „Muzyki Karpat”. Losowanie nagród loterii fantowej sprawnie poprowadził konferansjer Grzegorz Kapcia, który prowadził „Dni Targowiska”. Dwudniowa zabawa zakończyła się w niedzielę o północy. Dziękujemy wszystkim uczestnikom. Szczególne podziękowania składamy Firmom i Prywatnym Osobom za sponsorowanie imprezy. Sponsorów było 80-ciu, w tym Gmina Kłaj. Wszyscy otrzymali indywidualne podziękowania. Wyrażamy wdzięczność za wsparcie społecznych i dobroczynnych działań na rzecz dzieci, młodzieży i mieszkańców Targowiska. Cieszymy się, że tyle osób wykazuje zrozumienia dla naszych działań i hojnie je wspiera.

Zarząd Stowarzyszenia
Rozwoju Wsi Targowisko

Turniej jakiego w Kłaju jeszcze nie było

Od 10 do 12 lipca Klub Sportowy „Wolni Kłaj” gościł przedstawicieli i zawodników zaprzyjaźnionych klubów z Wiednia i Obroszyna z Obwodu Lwowskiego. Zaproszeni goście przybyli na międzynarodowy turniej piłkarski dzieci i młodzieży.

Jerzy Czubak

Imprezę zorganizował KS „Wolni” Kłaj przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego i Urzędu Gminy Kłaj. W turnieju dzieci udział wzięły dwa zespoły: Wolni Kłaj oraz FK Obroszyn ponieważ zespoły Banika Nova Slana ze Słowacji, w ostatniej chwili odmówiły wzięcia udziału w turnieju. W miejsce Banika do turnieju zaproszono zaprzyjaźnioną drużynę młodzieżową Wisły Wiedeń.

W piątek po południu przywitano zaproszonych gości, zorganizowano wycieczkę po gminie Kłaj a następnie na uroczystej kolacji w restauracji w Szarowie wręczono przedstawicielom strony ukraińskiej Złote Odznaki Honorowe MZPN za współpracę i rozwijanie kontaktów

międzynarodowych w dziedzinie sportu i turystyki. Odznaczenia wręczał przedstawiciel MZPN Andrzej Strumiński. Również Wiceprezes Małopolskiego Zrzeszenia LZS Jacek

Jana Majerza trzy obrazy przedstawiające Lwów.

W sobotę rozegrano zawody. Międzynarodowy turniej zakończył się następującymi wynikami:

Miejsce	Nazwa drużyny	Punkty	Bramki
1.	I miejsce Wolni Kłaj	4	8 : 3
2.	II miejsce FK Obroszyn	2	3 : 3
3.	III miejsce Wisła Wiedeń	1	2 : 7

Kucybała wręczył na ręce Wójta Gminy Obroszyn puchar z symbolami Zrzeszenia LZS. Dziękując za dobrze rozwijającą się współpracę międzynarodową młodzieży obu gmin Wójt Gminy Obroszyn przekazał na ręce

Zarząd LKS „Wolni” Kłaj serdecznie dziękuje za pomoc i osobiste zaangażowanie przy realizacji powyższego turnieju pani Lucynie Dudziak dyrektorowi Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kłaju.

Wyginam śmiało ciało

Studio baletu i gimnastyki artystycznej przy ZSO w Kłaju

Obserwator

W październiku minionego roku w naszej gminie rozpoczęła działalność grupa baletowa złożona z dziewczynek w wieku od 5 do 13 lat. Dzięki finansowemu wsparciu Urzędu Gminy, w szkole w Kłaju stworzono bardzo dobre warunki do treningów. Mniejszą salę gimnastyczną przystosowano do ćwiczeń baletowych i gimnastycznych. Do Studia Baletu i Gimnastyki Artystycznej, bo tak nazwano to przedsięwzięcie, zaczęła początkowo uczęszczać grupa 54 dziewcząt z Kłaja, Targowiska, Grodkowic, Szarowa, Łysokań i Stanisławic. Dziewczęta odbywały treningi dwa razy w tygodniu (w poniedziałek i w środę) pod profesjonalną opieką p. Moniki Pawlusiewicz – Zender – choreografki i trenerki. Godzinne, mozolne i ciężkie treningi odbywały się w trzech grupach wiekowych. Do wakacji wytrzymała, zarażona bakcylem tańca i pięknego ruchu, grupa 45 dziewcząt.

Efekty ich pracy można było podziwiać m.in. podczas specjalnego pokazu w sali widowiskowej Urzędu Gminy, podczas Happeningu Ekologicznego oraz IV Szkolnego Pikniku Rodzinnego w szkole w Kłaju. Całoroczną pracę Studia zakończyło w dniu 19 czerwca br. uroczyste wręczenie zaświadczeń, dyplomów i nagród, w którym uczestniczyli p. wójt Jan Majerz, p. wicewójt Wiesław Średniawa, rodzice i bliscy małych tancerek.

Grupa wznawia swą działalność po wakacyjnej przerwie. We wrześniu czekamy na dziewczęta, które kochają taniec, oraz pragną by ich ruch był pełen wdzięku i gracji.

Karate – bezpłatne zajęcia i początek nowego sezonu

Rafał Wajda

W miesiącach wakacyjnych – lipcu i sierpniu dużym zainteresowaniem cieszyły się treningi Karate w Akademii Karate Tradycyjnego w Kłaju. Bezpłatne zajęcia były wakacyjną alternatywą na zdrowe i bezpieczne wykorzystanie wolnego czasu. W związku z dużym zainteresowaniem treningi odbywały się w dwóch grupach i były możliwością do integracji dzieci z całej Gminy Kłaj a także okolicznych miejscowości tj. Cikowic oraz Stanisławic. Akcja bezpłatnych treningów zainicjowana przez senseia Rafała Wajdę będzie miała swoją kontynuację w przyszłym letnim sezonie.

A już od września w Kłaju i Szarowie rozpoczynamy nowy sezon treningowy i wraz z nim zapisy do nowo powstających grup przedszkolnej oraz szkolnej.

**Więcej informacji o zapisach tel. 0 606-248-108
Zapraszamy**

ROZMOWA Z ...

Grześkiem Polanowskim,

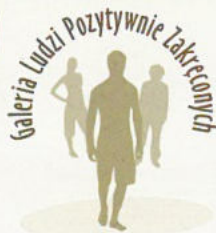
członkiem grupy rowerzystów z Kłaja. – Szaleni bikeholicy, zjednoczeni pod szyldem bratnich rowerowych dusz – tak mówią o sobie. Ekscytuje ich ekstremalna jazda po górskich szczytach. Choć nie jedynie, bo w swoim dorobku mają właśnie podróż na dwóch kółkach nad Bałtyk.

Jak to wszystko zaczęło się kręcić?

W podstawówce z Tomkiem Czubakiem wybraliśmy się spontanicznie na rowerową wycieczkę w Beskid Sądecki. Spodobało nam się. Od tej wyprawy wszystko się zaczęło.

Najbardziej niesamowita wpadka?

Z uśmiechem wspominam jeden z ostatnich wypadów. W miejscowości, w której zaplanowaliśmy nocleg wszystkie miejsca w hotelach były pozajmowane. Byliśmy zmęczeni, pogoda średnia. Żeby nie obciążać rowerów nie braliśmy nawet śpiworów. Nie było wyjścia, musieliśmy zapisać się na

kilkudniową wólcę. Ostatnio myślę też o Jurze Krakowsko-Częstochowskiej i o tym, aby przejechać odległość pomiędzy Kłajem a Zakopanem ekstremalną trasą.

Przemieszczanie się po szczytach Beskidów było niebezpieczne?

Troszkę. Na tej wyprawie, nie licząc drobnych przecięć nożem przy otwieraniu konserw nikomu nic się nie stało. A tak w ogóle, to przytrafiło się nam kilka kontuzji. Ja mam przestawiony bark, kolega rozciął czaszkę, stłuczenia mają miejsce na bieżąco. Jednak porównując ten sport z innymi ekstremalnymi dyscyplinami to jest dość bezpieczny. Na pewno podchodzimy do niego rozsądnie – obowiązkowo zakładamy kaski i ochraniacze.

Jak długo i jaką trasą jechaliście nad morze?

Podczas wyprawy nad Bałtyk przejechaliśmy najwięcej kilometrów. To było 8 dni jazdy. Jednak poruszanie się po asfalcie jest zupełnie inną odmianą jazdy rowerem – tłok, samochody, monotonia. Ze względu na czytelność trasy przemieszczaliśmy się raczej głównymi drogami. Skorzystaliśmy z trasy, którą rok wcześniej przemierzył kolarz z Bochni. Powtórzyliśmy ją dokładając swoje modyfikacje. Nadmorską wyprawę wymyśliła moja dziewczyna Dorotka, która przejechała ją razem ze mną.

Kolarska pasja przekłada się chyba na perfekcyjną znajomość rowerowego sprzętu?

Różnie bywa, ten asortyment ma to do siebie, że szybko się zmienia. Ale rzeczywiście jazda wymaga takiej wiedzy. Podczas eksploatacji sprzęt się szybko zużywa i trzeba cały czas coś poprawiać, naprawiać. Znajomi wiedzą do kogo mogą przynieść swoje „dwa kółka”...

Na Waszej stronie internetowej wspominacie koleżankę, która trasę pomiędzy Kłajem a Rabką pokonała na składaku? Na jakich rowerach Wy jeździcie? To są rowery dużo wyższej klasy niż składaki?

Wszędzie na rowerze

Poruszamy się na rowerach górskich, choć to bardzo szerokie pojęcie. Aby nasze bicykle dobrze zdawały egzamin w ekstremalnych warunkach muszą być jak najbliższe. Stąd wymieniliśmy oponki i podkręciliśmy wszystkie zbędne części. Ale rower nie jest najważniejszy.

Rower o którym marzysz?

Obecnie podoba mi się amerykański model Norco – pomarzyć można...

Poruszanie się po ekstremalnych trasach jaki jest Twój rekord prędkości?

74, 9 km/h – to było na asfalcie, zjeżdżałem „Zakopianką” do Rabki. Na prostej osiągam dużo niższe wyniki.

Jakie szlaki rowerowe, ciekawe miejsca polecacie na terenie Puszczy Niepołomickiej?

Puszcza to pierwsze miejsce, gdzie na stromych zjazdach uczyliśmy się zjeżdżać i testowaliśmy nowy sprzęt. Jeśli chodzi o tego typu teren to „straszne ekstremum” jest np. za tartakiem w Kłaju. Również jedno z większych wzniesień na obszarze puszczy jest zlokalizowane w pobliżu rezerwatu Długosz Królewski. Świetna przestrzeń do rekreacji to północna strona puszczy, koło, rejon żółtych piaszków, a także ścieżka pomiędzy Niepołomicami a Szarowem.

LPR16 (nazwa grupy) jest otwarta na nowych członków. Jak można do Was dołączyć?

Wystarczy się z nami skontaktować np. poprzez naszą stronę <http://lpr16.kicek.hekko.pl>. Równie serdecznie do współpracy zapraszamy sponsorów.

Dziękuję za rozmowę.

JW

fot. Dorota Trojanowska

Gdańska starówka – meta podróży nad morze

raid zabytkowych motocykli. Dzięki temu i życzliwości pracowników hotelowej recepcji załapał się na nocleg w akademiku.

Wyprawa marzeń...

Na pewno chcielibyśmy powtórzyć ubiegłoroczną wyprawę czerwonym szlakiem po szczytach Beskidów. Bardzo fajna trasa. Zagląda w najciekawsze miejsca na tym obszarze – na Babią Górę, Pilsko, do Górców. Marzy nam się taka

I hop! Kłaj-Gęsiarnia

fot. Daniel Błażewicz

U W A G A !

Szanowni Mieszkańcy

Urząd Gminy w Kłaju informuje, iż istnieje możliwość uzyskania dofinansowania do zakupu kolektorów słonecznych przy współpracy z firmą **MPM PROJEKT, 32-660 Gorzów ul. Oświęcimska 37**, która w ramach współpracy z firmami: „**SOLVER**” oraz „**GeresAsco**” - producentów najlepszych kolektorów w Polsce, uruchomiła program pn. „Dar słońca dla Twojej Gminy” w ramach którego dofinansowuje zakup zestawu kolektorów słonecznych do kwoty 40-50%.

1. Zestaw Kolektorów dla rodziny 4 osobowej w cenie: 4.900 zł netto (w tym m.in. 2 kolektory + zbiornik 200 l)
Cena przed dofinansowaniem: 8.500 zł netto

2. Zestaw Kolektorów dla rodziny 6 osobowej w cenie: 5.900 zł netto (w tym m.in. 3 kolektory + zbiornik 300 l)
Cena przed dofinansowaniem: 10.100 zł netto

Aby pozyskać dofinansowanie na kolektory słoneczne wystarczy złożyć wniosek do Firmy **MPM PROJEKT** lub do Urzędu Gminy w Kłaju, pok. Nr 7.

Gwarancja na kolektory 5 lat. Cena nie obejmuje montażu kolektorów słonecznych.

Wnioski można pobrać na stronie internetowej www.klaj.pl lub w siedzibie Urzędu Gminy Kłaj, pok. Nr 7.

Jednocześnie poszukujemy chętnych hydraulików z terenu Gminy Kłaj, którzy po udziale w bezpłatnym szkoleniu zorganizowanym przez Firmę **MPM PROJEKT** mogliby montować ww. kolektory.

ZBLIŻA SIĘ OKRES GRZEWczy

W PIECACH I KOTŁACH GRZEWczyCH

MOŻNA SPALAĆ:

- gaz ziemny i skroplony
- węgiel
- koks
- drewno
- brykiety

ZABRONIONE JEST SPALANIE:

- śmieci
- płyt meblowych
- produktów z gumy i plastików
- flaszek z PCV (tzw. PETY)
- innych materiałów toksycznych

Ponieważ „bardzo modnym” stało się spalanie wyjątkowo toksycznych płyt meblowych oraz innych toksycznych materiałów i odpadów, systematycznie sprawdzane będą wszelkie informacje i sygnały o tych czynnościach.

Przypominamy, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach art.71 „Kto wbrew zakazowi, termicznie przekształca odpady poza spalarniami odpadów lub współspalarniami odpadów - podlega karze aresztu lub karze grzywny”.

Podziękowania

dla firmy **Józefa Ziółkowskiego**

oraz **rodziców** klas VI a i b
ze Szkoły Podstawowej w Szarowie
za pomalowanie sali lekcyjnej.

Dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Szarowie Wojciech Smoter

Organizatorzy XI Dni Szarowa pragną serdecznie podziękować wszystkim mieszkańcom i gościom, którzy wzięli udział w imprezie.

Szczególnie gorąco dziękujemy wszystkim sponsorom, którzy swą hojnością i szczodrością przyczynili się do organizacji tego święta.

SPONSORZY XI DNI SZAROWA

1. Jarosław Jastrzębski. Szarów
2. Gminna Spółdz. Handlowo-Usługowa S.Ch. Kłaj
3. Urząd Gminy w Kłaju
4. Adam Dziadur. Piekarnia „JANEK” Szarów
5. Jadwiga Skwara. Szarów. Firma DorApol. Kraków
6. Kółko Rolnicze. Szarów
7. KONSTRUKTA Sp. z o.o. Karniów 11. Artur Cieślak, Tomasz Talaga
7. Piotr Iwulski „KRUSZ-BUD”. Zakład Eksploatacji Kruszywa.
8. Władysław Skrzypek. Firma Budowlana. Szarów
9. Rutowska Anna. Gabinet Stomatologiczny. Dąbrowa
10. Maria Fasuga. Sklep Przemysłowy. Szarów
11. Marian Wajda. Zakład Elektroinstalacyjny „INLET-SYS”. Szarów
12. Castor. Kraków ul. Łokietka 119
13. Kazimierz Wajda. Firma Budowlana. Szarów
14. Zdzisław Prochwicz. Zakład Kamieniarski „PRO-GRANIT”. Łysokanie
15. Stanisław Jach. Szarów
16. Grzegorz Jach. Szarów
17. Stanisław Iwulski. Usługi. Transport. Roboty ziemne. Szarów
18. Nikodem Wajda. „NIK-MAR” Sklep Spożywczy. Szarów.
19. Adam Jarecki. Biuro Usług Geodezyjno-Kartograficznych. Szarów
20. Marek Mikula.
21. Dariusz Ryś. Szarów
22. Tomasz Jasiński. Targowisko.
23. Kamila Polak. F.P.H.U. Barocco rękodzieło artystyczne. Szarów
24. UKS „ALFA”. Szarów
25. Józef Zawadzki. Sklep Spoż.- Przemysłowy „Mini Delikatesy”.
26. Ks. Proboszcz Adam Kozłowski.
27. Elżbieta Rabijas. Sklep „Kubuś” Szarów
28. Halina Szamańska sołtys Gruszek
29. Roman Marosz sołtys Dąbrowy
30. Paweł, Mieczysław Orlik. Zakład Wodno-Kanalizacyjny. Szarów
31. Marta Orlik. Sklep Spożywczy. Szarów
32. Agata Płocka. Firma Handlowa.
33. Adam Kowal. Zakład Szklarski. Szarów
34. Piotr Iwulski „KRUSZ-BUD”. Zakład Eksploatacji Kruszywa.
35. Aleksander Mleko. Usługi Transportowe. Dąbrowa
36. Teresa Pawelec „Biuk” Biuro Księgowe. Brzeziny
37. Jadwiga Szostak. Sklep Spożywczy „U Jagody” Szarów
38. Artur Chudecki. P.H.U. „Art.” Niepołomice
39. Dorota Bajdała. PPH „BAX II”
40. Lucyna Szewczyk. Sklep Spożywczy w Kłaju
41. Marcin Gruszczyński „Trans-Kom” Zakład Mechaniki Pojazdowej. Szarów
42. Krzysztof Dumieński. Sklep Spoż.- Przemysłowy. Szarów
43. Ewa Dziedzic. Salon Fryzjerski „EWA”. Szarów
44. Marek Lasoń. Firma Budowlana-Remontowa „LASOŃ-BUD”. Szarów
45. Anna Jachymek. Restauracja-Hotel „AZALIA”. Szarów
46. Krystyna, Anna Świętek. F.P.H.U. AMBASADOR s.j.
47. Przedsiębiorstwo Ogrodnicze J i L Kukielka. Brzeziny
48. A.S.A. Eko Polska sp. z o.o.
49. „TRUSK” Gospodarstwo Ogrodnicze. Grzegorz Kurdyś. Szarów
50. Warsztaty Terapii Zajęciowej Fundacja „Arka”. Śledziejowice

Sołtys i Rada Sołecka z Szarowa składają serdeczne podziękowania

Panu Przemysławowi Wajdzie
z Szarowa

za ogromne serce i wkład pracy przy remoncie WDK

Wydawca: Urząd Gminy Kłaj, Kłaj 32-015, tel 012 284 11 00. Redaktor naczelna: Justyna Waligóra, e-mail: j.waligora@klaj.pl
Na okładce: Uczestniczkę Jubileuszu LKS Targowianka (fot. archiwum LKS TARGOWIANKA)
DRUKARNIA PROFIT MEDIA Sławomir Trzósło, ul. Partyzantów 22, 32-700 BOCHNIA
tel./fax 014 611 30 55, kom. 663 771 008 www.drukarnia.bochnia.pl Nakład: 1 500 egzemplarzy

Tekstów nie zamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania artykułów i korespondencji oraz zaopatrywania ich własnym tytułem. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności. Cennik ogłoszeń i reklam dostępny w redakcji.